Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

29 päivänä huhtikuuta 2015*

Kilpailu — Metakrylaattimarkkinat — Sakot — Emoyhtiöiden ja niiden tytäryhtiön yhteisvastuu tytäryhtiön kilpailusääntöjä rikkovasta toiminnasta — Tytäryhtiö maksaa sakon välittömästi ja kokonaisuudessaan — Tytäryhtiön sakon määrän alentaminen unionin yleisen tuomioistuimen tuomion seurauksena — Komission kirjeet, joissa emoyhtiöitä vaaditaan maksamaan komission tytäryhtiölle palauttama summa viivästyskorkoineen — Kumoamiskanne — Kannekelpoinen toimi — Tutkittavaksi ottaminen — Viivästyskorot

Asiassa T-470/11,

Total SA, kotipaikka Courbevoie (Ranska), ja

Elf Aquitaine SA, kotipaikka Courbevoie,

edustajinaan aluksi asianajajat A. Noël-Baron ja É. Morgan de Rivery, sittemmin asianajajat Morgan de Rivery ja E. Lagathu,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään B. Mongin ja V. Bottka,

vastaajana,

jossa unionin yleistä tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan 24.6.2011 päivätty komission kirje BUDG/DGA/C4/BM/s746396 ja 8.7.2011 päivätty komission kirje BUDG/DGA/C4/BM/s812886 tai toissijaisesti alentamaan vaadittuja määriä tai edelliseen nähden toissijaisesti kumoamaan Elf Aquitainelta vaaditut 31 312 114,58 euron määräiset viivästyskorot, joista Total on yhteisvastuussa 19 191 296,03 euroon saakka,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Prek sekä tuomarit I. Labucka (esittelevä tuomari) ja V. Kreuschitz,

kirjaaja: hallintovirkamies S. Bukšek Tomac,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.10.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

Kanteen kohde

1 Kanteella unionin yleistä tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan 24.6.2011 päivätty komission kirje BUDG/DGA/C4/BM/s746396 (jäljempänä 24.6.2011 päivätty kirje) ja 8.7.2011 päivätty komission kirje BUDG/DGA/C4/BM/s812886 (jäljempänä 8.7.2011 päivätty kirje ja yhdessä riidanalaiset kirjeet).

Asian tausta

2 Euroopan yhteisöjen komissio velvoitti EY 81 artiklan ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 31.5.2006 tekemällään päätöksellä K(2006) 2098 lopullinen (asia COMP/F/38.645 – Metakrylaatit) (jäljempänä metakrylaattipäätös) Arkema SA:n ja sen tytäryhtiöt Altuglas International SA:n ja Altumax Europe SAS:n (jäljempänä yhdessä Arkema) maksamaan yhteisvastuullisesti 219 131 250 euron suuruinen sakko kartelliin osallistumisen vuoksi (jäljempänä alkuperäinen sakko).

3 Kantajien eli Total SA:n ja Elf Aquitaine SA:n, jotka olivat metakrylaattipäätöksessä vahvistetun rikkomisajanjakson aikana Arkeman emoyhtiöitä, katsottiin olevan yhteisvastuussa alkuperäisen sakon, jonka suuruus ensin mainitun osalta oli 181 350 000 euroa ja viimeksi mainitun osalta 140 400 000 euroa, maksamisesta.

4 Arkema maksoi 7.9.2006 alkuperäisen sakon kokonaisuudessaan ja nosti tämän jälkeen – kuten kantajat olivat samanaikaisesti ja itsenäisesti tehneet – kanteen metakrylaattipäätöksestä (jäljempänä metakrylaattioikeudenkäynti).

Metakrylaattioikeudenkäynti unionin yleisessä tuomioistuimessa

5 Kantajat nostivat 4.8.2006 ja Arkema nosti 10.8.2006 metakrylaattipäätöstä koskevan kumoamiskanteen.

6 Asiassa T-206/06 kantajat vaativat ensisijaisesti unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan metakrylaattipäätöksen.

7 Kyseisessä asiassa kantajat vaativat toissijaisesti unionin yleistä tuomioistuinta myös alentamaan Arkemalle ja kantajille yhteisvastuullisesti määrätyn alkuperäisen sakon määrää.

8 Komissio lähetti 24.7.2008 Arkemalle kirjeen, jossa se kehotti Arkemaa vahvistamaan, että sen 7.9.2006 suorittama maksu oli tehty ”kaikkien yhteisvastuullisten velallisten nimissä”, täsmentäen yhtäältä, että ”jos tällainen vahvistus puuttuu ja jos [metakrylaatti-]päätös kumotaan sen yrityksen osalta, jonka nimissä maksu tehtiin”, se ”palauttaa 219 131 250 euron määrän korkoineen” ja toisaalta, että ”jos unionin tuomioistuin vahvistaa sakon kokonaisuudessaan tai osittain minkä tahansa muun yhteisvastuullisen velallisen osalta”, se ”vaatii tältä maksamatta olevaa summaa kokonaisuudessaan lisättynä 6,09 prosentin viivästyskorolla”.

9 Arkema ilmoitti komissiolle 25.9.2008 päivätyllä kirjeellä, että se oli maksanut 219 131 250 euron suuruisen summan ”yhteisvastuullisen velallisen ominaisuudessaan ja että kyseisestä maksusuorituksesta lähtien komission vaatimukset sekä Arkemaa että kaikkia yhteisvastuullisia velallisia kohtaan oli täytetty kokonaisuudessaan”. Tästä syystä Arkema ”ei valitettavasti voinut sallia komission pidättävän mitään summaa siinä tapauksessa, että sen kanne yhteisöjen tuomioistuimessa menestyy”.

10 Komissio lähetti kantajille 24.11.2008 kirjeen, jossa se ilmoitti näille erityisesti Arkeman 25.9.2008 päivätystä kirjeestä ja siitä, että Arkema oli kieltäytynyt täyttämästä komission esittämän yhteisen maksuilmoituksen.

11 Kantajien kanne hylättiin asiassa Total ja Elf Aquitaine v. komissio 7.6.2011 annetulla tuomiolla (T-206/06, jäljempänä tuomio Total ja Elf Aquitaine, EU:T:2011:250).

12 Sitä vastoin Arkeman metakrylaattipäätöksestä erikseen nostama kanne hyväksyttiin osittain asiassa Arkema France ym. v. komissio 7.6.2011 annetulla tuomiolla (T-217/06, Kok., jäljempänä tuomio Arkema, EU:T:2011:251) siten, että Arkemalle määrätyn sakon määrää alennettiin 113 343 750 euroon.

13 Edellä 12 kohdassa mainitussa tuomiossa Arkema (EU:T:2011:251) unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että sen oli alennettava täyttä harkintavaltaansa käyttämällä sakon korotusta, jota metakrylaattipäätöksessä oli sovellettu Arkemaan varoittavan vaikutuksen vuoksi, sen huomioimiseksi, ettei Arkema enää ollut kantajien määräysvallassa sakon määräämisajankohtana (edellä 12 kohdassa mainittu tuomio Arkema, EU:T:2011:251, 338 ja 339 kohta).

14 Edellä 12 kohdassa mainitusta tuomiosta Arkema (EU:T:2011:251) ei valitettu, ja se on näin ollen lainvoimainen.

15 Komissio palautti Arkemalle 5.7.2011 määritetyn arvopäivän mukaisen 119 247 033,72 euron suuruisen summan (105 787 500 euron pääoma lisättynä 13 459 533,72 euron koroilla).

Riidanalaiset kirjeet

24.6.2011 päivätty kirje

16 Komissio ilmoitti kantajille 24.6.2011 päivätyssä kirjeessä, että ”tuomion [Arkema] täytäntöön panemiseksi [se] palauttaa Arkemalle määrän, joka vastaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun mukaista sakon alentamista”.

17 Samassa 24.6.2011 päivätyssä kirjeessä komissio vaati myös kantajia ”samanaikaisesti ja siinä tapauksessa, että tuomiosta [Total ja Elf Aquitaine] valitetaan unionin tuomioistuimeen, suorittamaan maksamatta olevan summan 8.9.2006 lähtien kertyneine 6,09 prosentin viivästyskorkoineen” eli 68 006 250 euroa, jonka maksamisesta Total oli ”yhteisvastuussa” 27 056 250 euroon saakka, viivästyskoroilla lisättynä eli 88 135 466,52 euron kokonaismäärän.

18 Komissiolle lähetetyssä 29.6.2011 päivätyssä kirjeessä kantajat väittivät lähinnä, että 7.9.2006 lähtien komission ”kaikki vaatimukset oli täytetty”, ja ne esittivät komissiolle useita kysymyksiä saadakseen selvennystä moniin 24.6.2011 päivätyn kirjeen kohtiin.

8.7.2011 päivätty kirje

19 Komissio vastasi 8.7.2011 päivätyllä kirjeellä muun muassa, että ”[kantajien] käsityksestä poiketen komissio ei suinkaan luovu maksamatta olevien summien perinnästä, jos [kantajat] luopuvat valituksestaan unionin tuomioistuimessa”, ja täsmensi, että ”[kantajien] vastuu ei lakkaa tuomiossa [Arkema] tarkennettujen ja Arkeman maksamien summien pidättämiseen”.

20 Samassa 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä komissio myönsi erehtyneensä määrästä, jota se aikoi vaatia, ja täsmensi, että metakrylaattipäätöksen ja edellä 11 kohdassa mainitun tuomion Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) sekä edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) täytäntöön

panemiseksi Elf Aquitainen maksettavana oleva määrä oli 137 099 614,58 euroa - mukaan lukien 31 312 114,58 euron viivästyskorot (jäljempänä viivästyskorot) -, josta Total oli yhteisvastuussa 84 028 796,03 euroon saakka.

21 Komissio täsmensi 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä myös, että jos kantajat valittaisivat edellä 11 kohdassa mainitusta tuomiosta Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), ne voisivat antaa pankkivakuuden sakon maksamisen sijaan.

22 Kantajat maksoivat 18.7.2011 komissiolle 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä vaaditun summan eli 137 099 614,58 euroa.

Metakrylaattioikeudenkäynti unionin tuomioistuimessa valituksen johdosta

23 Kantajat valittivat 10.8.2011 edellä 11 kohdassa mainitusta tuomiosta Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250).

24 Valituksessaan kantajat vaativat, että unionin tuomioistuin

— ”ensisijaisesti kumoaa tuomion [Total ja Elf Aquitaine], hyväksyy kantajien ensimmäisessä oikeusasteessa unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämät vaatimukset ja tämän seurauksena kumoaa [metakrylaattipäätöksen]

— toissijaisesti muuttaa Elf Aquitainelle ja Totalille yhteisvastuullisesti määrättyjä sakkoja – – ja alentaa kyseisiä yhteisvastuullisia sakkoja 75 562 500 euroon Elf Aquitainen osalta ja 58 500 000 euroon Totalin osalta

— edelliseen nähden toissijaisesti muuttaa Elf Aquitainelle ja Totalille yhteisvastuullisesti määrättyjä sakkoja – – sopivaksi katsomallaan määrällä

— tai ainakin vapauttaa Elf Aquitainen ja Totalin niiden viivästyskorkojen maksamisesta, jotka ovat saattaneet kertyä [metakrylaatti-]päätöksen antamisajankohdasta tuomion [Arkema] julistamispäivään saakka.

– –”

25 Valitus hylättiin asiassa Total ja Elf Aquitaine v. komissio 7.2.2012 annetulla määräyksellä (C-421/11 P, jäljempänä unionin tuomioistuimen määräys, EU:C:2012:60), jossa unionin tuomioistuin hylkäsi kaikki kantajien vaatimukset.

26 Toissijaisesti esitetyistä vaatimuksista, jotka koskivat edellä 11 kohdassa mainitun tuomion Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) osittaista kumoamista, unionin tuomioistuin lausui seuraavaa:

”78 [Kantajien] perustelut on hylättävä selvästi perusteettomina, koska ne eivät horjuta unionin yleisen tuomioistuimen päätelmää – –, jonka mukaan se, että Arkema lähti [kantajien] konsernista kyseessä olevan rikkomisajankohdan jälkeen mutta ennen [metakrylaatti-]päätöksen antamista, ei voi vaikuttaa muiden kyseisen konsernin yhtiöiden, joihin muiden muassa kantajat kuuluvat, korotuskertoimen soveltamiseen. Unionin yleinen tuomioistuin päätyi tähän johtopäätökseen siksi, ettei Arkeman, jonka liikevaihto oli noin 5,7 miljardia euroa vuonna 2005, luovutus voinut johtaa [kantajien] konsernin liikevaihdon, jonka komissio otti huomioon vahvistaessaan korotuskertoimeksi 3 eli noin 143 miljardia euroa samalle vuodelle, merkittävään pienenemiseen siten, että kyseinen korotuskerroin olisi kohtuuton kantajia kohtaan.

– –

81 – – on todettava, että kantajien väitteet, jotka koskevat ’sakon jakamattomuuden’ loukkaamista ja sitä, että unionin yleisen tuomioistuimen [tuomiossa Arkema] tekemää ratkaisua on laajennettava niiden eduksi, perustuvat kantajien virheelliseen tulkintaan sekä aineellisesta oikeudesta että prosessioikeudesta.

82 Koska yhtäältä korotuskertoimen tavoitteena on nimittäin varoittavan vaikutuksen vuoksi nimenomaan varmistaa, että kyseessä olevan yrityksen koko ja taloudellinen kapasiteetti huomioiden seuraamuksesta ei muodostu vähäpätöinen, on itsestään selvää, että Arkeman luovutuksen jälkeen tämä tavoite jäi voimaan sekä kantajien että Arkeman osalta. Koska Arkema oli kooltaan huomattavasti pienempi kuin kantajat eikä se enää [metakrylaatti-]päätöksen antamisajankohtana kuulunut [kantajien] konserniin, viimeksi mainitun kokoa ei voitu ottaa huomioon määrittäessä korotuskerrointa varoittavan vaikutuksen vuoksi Arkemalle määrättyä sakkoa laskettaessa. Erilaisen korotuskertoimen soveltaminen kantajiin oli joka tapauksessa perusteltua tämän Arkeman ja kantajien välisen objektiivisen eron vuoksi.

83 Toisaalta nyt käsiteltävässä asiassa ei ole olemassa mitään perustetta, joka oikeuttaisi tuomion [Arkema] oikeusvoiman ulottamiseen kantajiin. Kantajiin ja Arkemaan sovellettava korotuskerroin on nimittäin erilainen. Pelkästään se, että nämä yhtiöt ovat joutuneet maksamaan sakon, josta ne ovat [yhteis-]vastuussa, ei voi olla sellainen seikka, jonka perusteella oikeusvoimaa voitaisiin laajentaa. Tässä yhteydessä on riittävää todeta, kuten komissio selitti 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä – –, että Arkemalle määrätyn sakon alentaminen [tuomion Arkema] nojalla ei muuttanut kantajille määrätyn sakon määrää – –”

27 Edelliseen nähden toissijaisesti esitetyt vaatimukset, jotka koskivat sakon määrän alentamista, unionin tuomioistuin ratkaisi seuraavasti:

”86 – – on muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi on jo saatettu vaatimus kantajille määrätyn sakon määrän alentamisesta ja että unionin yleinen tuomioistuin ratkaisi asian kantajien väitteet tutkittuaan ja täyttä harkintavaltaansa käyttäen siten, etteivät kyseiset väitteet oikeuttaneet tällaista alentamista.

87 Unionin tuomioistuimen asiana ei ole korvata kohtuullisuussyistä unionin yleisen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se käsittelee valitusasiaa ja ratkaisee täyttä harkintavaltaansa käyttäen yrityksille unionin oikeussääntöjen rikkomisen vuoksi määrättyjen sakkojen määrää – –”

28 Toissijaisesti esitetyistä vaatimuksista, jotka koskivat vapautusta viivästyskorkojen maksamisesta, unionin tuomioistuin totesi seuraavaa:

”89 Kyseinen vaatimus on hylättävä, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, sillä se ei kohdistu – – tuomioon [Total ja Elf aquitaine] vaan komission [8.7.2011] päivättyyn kirjeeseen, joka on lisäksi kantajien unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman ja unionin yleisen tuomioistuin kirjaamoon numerolla T-470/11 kirjatun kanteen kohteena.”

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

29 Kantajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 1.9.2011 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt esillä olevan kanteen.

30 Komissio esitti unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiväitteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 17.11.2011 toimittamallaan asiakirjalla.

31 Kantajat esittivät 3.1.2012 oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa.

32 Asianosaisia pyydettiin 30.3.2012 prosessinjohtotoimina esittämään huomautuksensa yleisesti edellä 25 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen määräyksen (EU:C:2012:60) vaikutuksista nyt kyseessä olevaan asiaan ja erityisesti siitä, voidaanko kantajia vaatia maksamaan alkuperäisen sakon loppuosa, joka muodostuu yhtäältä pääomasta ja toisaalta viivästyskoroista.

33 Asianosaiset esittivät asiaa koskevat huomautuksensa asetetussa määräajassa.

34 Oikeudenkäyntiväite päätettiin 21.6.2012 annetulla määräyksellä käsitellä pääasian yhteydessä.

35 Komissio antoi vastineensa 19.9.2012 päivätyllä ja unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan asiakirjalla.

36 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo antoi 28.9.2012 päivätyllä kirjeellä kantajille tiedoksi komission vastineen ja ilmoitti asianosaisille unionin yleisen tuomioistuimen katsoneen asiakirja-aineiston perusteella, ettei toinen kirjelmien vaihto ollut tarpeen ennen suullisen käsittelyn aloittamista, elleivät asianosaiset perustellusti toisin vaatisi.

37 Kantajat pyysivät 4.10.2012 päivätyllä ja unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan asiakirjalla, että unionin yleinen tuomioistuin sallisi niiden jättää kantajien vastauksen työjärjestyksen 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

38 Pyyntö hyväksyttiin 12.10.2012 tehdyllä päätöksellä.

39 Kantajat jättivät 23.10.2012 kantajien vastauksen.

40 Komissio jätti 20.12.2012 vastaajan vastauksen.

41 Unionin yleisen tuomioistuimen kolmannen jaoston puheenjohtajan 19.6.2013 antamalla määräyksellä päätettiin työjärjestyksen 77 artiklan ensimmäisen kohdan d alakohdan mukaisesti asianosaisten kuulemisen jälkeen lykätä asian käsittelyä siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin antaa lopullisen tuomion asiassa C-231/11 P.

42 Kun unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin, esittelevä tuomari määrättiin neljänteen jaostoon, ja tämän seurauksena nyt käsiteltävä asia siirrettiin neljännen jaoston käsiteltäväksi.

43 Unionin tuomioistuin antoi 10.4.2014 tuomion komissio v. Siemens Österreich ym. ja Siemens Transmission & Distribution ym. v. komissio (C-231/11 P–C-233/11 P, Kok., jäljempänä tuomio Siemens, EU:C:2014:256).

44 Samana päivänä unionin tuomioistuin antoi tuomion Areva ym. v. komissio (C-247/11 P ja C-253/11 P, Kok., jäljempänä tuomio Areva, EU:C:2014:257).

45 Unionin yleinen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja se kehotti prosessinjohtotoimina asianosaisia esittämään huomautuksensa siitä, mikä vaikutus edellä 43 kohdassa mainitulla tuomiolla Siemens (EU:C:2014:256) ja edellä 44 kohdassa mainitulla tuomiolla Areva (EU:C:2014:257) on nyt käsiteltävään asiaan.

46 Asianosaiset esittivät asetetussa määräajassa huomautuksensa edellä 43 kohdassa mainitun tuomion Siemens (EU:C:2014:256) ja edellä 44 kohdassa mainitun tuomion Areva (EU:C:2014:257) vaikutuksesta nyt käsiteltävään asiaan.

47 Asianosaisten suulliset lausumat ja niiden unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin antamat vastaukset kuultiin 3.10.2014 pidetyssä istunnossa.

48 Kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

— ottaa niiden kanteen tutkittavaksi

— asiakysymyksen osalta ensisijaisesti kumoaa riidanalaiset kirjeet

— asiakysymyksen osalta toissijaisesti alentaa komission 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä vaatimaa määrää tai vähintäänkin kumoaa Elf Aquitainelta vaaditut 31 312 114,58 euron määräiset viivästyskorot, joista Total on yhteisvastuussa 19 191 296,03 euroon saakka

— joka tapauksessa velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

49 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— ensisijaisesti jättää kanteen tutkimatta

— toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana

— joka tapauksessa velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

50 Kanteella kantajat vaativat ensisijaisesti unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan riidanalaiset kirjeet ja toissijaisesti alentamaan niiltä kyseisissä kirjeissä vaadittuja summia sekä edelliseen nähden toissijaisesti kumoamaan kyseisissä kirjeissä vaaditut viivästyskorot.

51 Komissio katsoo, että kanne on jätettävä tutkimatta.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

– Komission lausumat

52 Komissio väittää, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska yhtäältä se koskee kannekelvottomia toimia ja toisaalta se nostettiin, kun kantajien edellä 11 kohdassa mainittua tuomiota Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) koskeva valitus oli vireillä unionin tuomioistuimessa. Joka tapauksessa kanne on sen mukaan tehoton.

53 Ensiksi komissio väittää, ettei riidanalaisilla toimilla ole sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voisivat vaikuttaa kantajiin muuttaen niiden etuja selvästi, ja näin ollen ne eivät ole päätöksiä, jotka voivat olla SEUT 263 artiklaan perustuvan kumoamiskanteen kohteena.

54 Kantajien maksuvelvollisuus johtuu komission mukaan ainoastaan metakrylaattipäätöksestä, sellaisena kuin unionin yleinen tuomioistuin on sitä tulkinnut edellä 11 kohdassa mainitussa tuomiossa Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), eikä edellä 12 kohdassa mainittu tuomio Arkema (EU:T:2011:251) voi vaikuttaa kantajien maksettavana olevaan määrään.

55 Riidanalaiset kirjeet ovat komission mukaan pelkkiä maksuvaatimuksia, jotka koskevat metakrylaattipäätöksen perusteella maksettavaa summaa, eikä niillä ole muita kuin kyseisestä päätöksestä johtuvia oikeusvaikutuksia. Kirjeet ovat pelkkiä täytäntöönpanotoimia eikä niissä vahvisteta lopullisesti komission kantaa, joten ne eivät vaikuta kantajien etuihin. Kirjeet kuuluvat erottamattomasti metakrylaattipäätökseen, jonka täytäntöönpanoa ne valmistelevat.

56 Riidanalaisten kirjeiden luonteesta riippumatta niiden sisältö osoittaa komission mukaan, ettei niillä ole sitovia oikeusvaikutuksia, koska 24.6.2011 päivätty kirje on ainoastaan väliaikainen, kun taas 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä kantajille ehdotettiin pankkivakuuden antamista siltä varalta, että asiassa valitetaan, mikä komission mukaan oli esteenä pakkotäytäntöönpanotoimille.

57 Toiseksi komissio väittää, että kantajat kiistävät metakrylaattipäätöksen – sellaisena kuin unionin yleinen tuomioistuin sitä tulkitsi edellä 11 kohdassa mainitussa tuomiossa Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) – perusteella maksettavana olevan määrän, ja näin ollen niiden asiana oli valittaa edellä 11 kohdassa mainitusta tuomiosta Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), minkä ne tekivätkin. Komissio huomauttaa, että valituskirjelmässään kantajat väittivät, ettei niitä voitu ”pitää miltään osin velvollisina maksamaan jäljellä olevaa summaa, kun otetaan huomioon, että tuomion Arkema oikeusvoima on ulotettava kantajiin”.

58 Näin ollen komission mukaan on niin, että jos unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että kantajien kanne nyt käsiteltävässä asiassa koskee metakrylaattipäätöstä tai edellä 11 kohdassa mainittua tuomiota Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), kanne on jätettävä vireilläolovaikutuksen vuoksi tutkimatta.

59 Kolmanneksi komissio katsoo, että joka tapauksessa kanne on tehoton, koska se koskee riidanalaisten kirjeiden välityksellä erikseen kannekelpoisia toimia eli metakrylaattipäätöstä ja edellä 11 kohdassa mainittua tuomiota Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), joiden vaikutukset eivät muutu riidanalaisten kirjeiden mahdollisella kumoamisella. Kantajillakaan ei ole minkäänlaista intressiä saada kyseisiä kirjeitä kumottua, ja ne pyrkivät tosiasiassa vain siihen, että sakon määrää tarkistettaisiin.

60 Neljänneksi komissio on todennut vastauksessaan, jonka se on antanut unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen siitä, mikä vaikutus edellä 25 kohdassa mainitulla unionin tuomioistuimen määräyksellä (EU:C:2012:60) on nyt käsiteltävään asiaan, että nyt käsiteltävällä kanteella pyritään kyseenalaistamaan metakrylaattipäätöksessä vahvistetun sakon määrä, vaikka kyseistä määrää ei voida enää kyseenalaistaa, koska kyseistä päätöstä koskevat muutoksenhakukeinot on käytetty loppuun edellä 25 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen määräyksen (EU:C:2012:60) seurauksena, ja näin ollen kantajilla ei ole minkäänlaista intressiä riitauttaa riidanalaisia kirjeitä, jotka ovat pelkkiä sittemmin lainvoimaiseksi tulleen päätöksen täytäntöönpanotoimia.

61 Kanteen tutkittavaksi ottamisesta sen korkoihin kohdistuvilta osin komissio toteaa, että edellä 25 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen määräyksen (EU:C:2012:60) 89 kohdalla, joka on esitetty edellä 28 kohdassa, ei kyseenalaisteta komission väitteen perusteltavuutta, sillä kyseistä vaatimuksen osaa ei voida erottaa päävaatimuksesta.

62 Joka tapauksessa viivästyskorkojen kohtuutonta luonnetta koskeva väite on tehty vasta oikeudenkäyntiväitettä koskevien huomautusten esittämisvaiheessa eikä kannekirjelmässä, joten kyseinen väite on jätettävä tutkimatta.

– Kantajien lausumat

63 Komission oikeudenkäyntiväitteen johdosta esittämissään huomautuksissa kantajat väittävät, että riidanalaiset kirjeissä ”tehdään lisäyksiä” metakrylaattipäätökseen, sellaisena kuin sitä on tulkittu edellä 12 kohdassa mainitussa tuomiossa Arkema (EU:T:2011:251) ja edellä 11 kohdassa mainitussa tuomiossa Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), ja että joka tapauksessa niissä määrätään kantajille ”kohtuuttomia” korkoja.

64 Ensiksi riidanalaisilla kirjeillä mennään kantajien mukaan metakrylaattipäätöstä pidemmälle, kun niissä määrätään kantajille oma sakko, vaikka kyseisessä päätöksessä kantajat katsottiin vain yhteisvastuullisiksi Arkeman rikkomisesta ja vaikka Arkema maksoi määrän kokonaisuudessaan 7.9.2006, joten yhteisvastuun mukaisesti komissio ei voi vaatia minkäänlaista maksua kantajilta.

65 Edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) ja edellä 11 kohdassa mainitun tuomion Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) seurauksena komission olisi kantajien mukaan pitänyt palauttaa Arkemalle liikaa peritty määrä ja lisäksi huolehtia siitä, että passiivisen yhteisvastuun nojalla kantajien vastuu oli enintään yhtä suuri kuin niiden tytäryhtiöiden vastuu.

66 Kantajien mukaan komissio pyrki riidanalaisilla kirjeillä, joilla pitkitettiin kirjeenvaihtoa Arkeman kanssa, tahallaan kiertämään passiivisen yhteisvastuun rajat ja korottamaan metakrylaattipäätöksestä ja edellä 12 kohdassa mainitusta tuomiosta Arkema (EU:T:2011:251) ilmenevää kantajien sakon määrää. Kun komissio vaati kantajilta sakon loppumäärää edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) perusteella, se poisti vaikutukset, jotka kyseisellä tuomiolla oli sakon määrään, mikä mahdollisti sen, että komissio sai määrältään suuremman sakon kuin mikä metakrylaattipäätöksessä oli määrätty, kun otetaan huomioon vaaditut korot.

67 Toiseksi komission vaatimien viivästyskorkojen osalta kantajat vetoavat oikeudellisen perustan ja tuottamuksen puuttumiseen, sillä Arkeman maksu ei ollut viivästynyt lainkaan vuonna 2008 eikä kantajien osuuden maksu vuonna 2011.

68 Kolmanneksi kantajat eivät yhtäältä hyväksy komission vireilläoloväitettä, koska kanne ei nyt käsiteltävässä asiassa koske edellä 11 kohdassa mainittua tuomiota Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) vaan riidanalaisia kirjeitä, joissa ”tehdään lisäyksiä” metakrylaattipäätökseen, ja koska kanne samasta syystä perustuu eri kanneperusteisiin.

69 Toisaalta kantajat kiistävät myös komission väitteen kanteen tehottomuudesta tukeutuen siihen, että riidanalaisissa kirjeissä ”tehdään lisäyksiä” metakrylaattipäätökseen sekä pääoman muodossa vaadittavan summan, joka muuttaa yhteisvastuullisen sakon omaksi sakoksi, että viivästyskorkojen osalta. Riidanalaisten kirjeiden mukaan kantajien ja Arkeman oli maksettava määrältään suurempi sakko kuin mikä metakrylaattipäätöksessä oli määrätty.

70 Neljänneksi kantajat väittävät vastauksessaan, jonka ne antoivat unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen siitä, mikä vaikutus edellä 25 kohdassa mainitulla unionin tuomioistuimen määräyksellä (EU:C:2012:60) on nyt käsiteltävään asiaan, että unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava erilaisen sakon määräämisen lainmukaisuus riidanalaisten kirjeiden valossa, joihin edellä 25 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen määräyksen (EU:C:2012:60) määräysosa ei ole vaikuttanut mitenkään.

71 Samassa vastauksessaan kantajat katsovat kanteen tutkittavaksi ottamisesta siltä osin kuin se kohdistuu viivästyskorkoihin, että vaaditut korot ovat kohtuuttomia ja rangaistusluonteisia.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

72 Oikeudenkäyntiväitteessään komissio katsoo, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi.

73 Tässä yhteydessä on aluksi muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 263 artiklassa tarkoitettuja, kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (ks. analogisesti tuomio 11.11.1981, IBM v. komissio, 60/81, Kok., EU:C:1981:264, 9 kohta ja tuomio 6.12.2007, komissio v. Ferriere Nord, C-516/06 P, Kok., EU:C:2007:763, 27 kohta).

74 Niin ikään vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että sen määrittelemiseksi, onko kumottavaksi vaadittu toimenpide kannekelpoinen, tarkastelun kohteeksi on otettava tämän toimenpiteen asiasisältö, koska toimenpiteen oikeudellisella muodolla ei lähtökohtaisesti ole merkitystä tässä suhteessa (edellä 73 kohdassa mainittu tuomio IBM v. komissio, EU:C:1981:264, 9 kohta; tuomio 17.7.2008, Athinaïki Techniki v. komissio, C-521/06 P, Kok., EU:C:2008:422, 42 ja 43 kohta ja tuomio 17.4.2008, Cestas v. komissio, T-260/04, Kok., EU:T:2008:115, 68 kohta).

75 Nyt käsiteltävässä asiassa on siis määritettävä, onko komissio toteuttanut riidanalaisilla kirjeillä toimen, jolla on sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajien etuihin muuttaen niiden oikeusasemaa selvästi SEUT 263 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

76 Komission mukaan näin ei ole, sillä riidanalainen toimi on lähtökohtaisesti pelkkä metakrylaattipäätöksen väliaikainen täytäntöönpanotoimi edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) seurauksena, kun taas kantajien kanne kohdistuu kyseiseen päätökseen tai edellä 11 kohdassa mainittuun tuomioon Total ja Elf aquitaine (EU:T:2011:250), jotta niiden sakkojen määrää alennettaisiin.

77 Kantajat ovat eri mieltä ja väittävät lähinnä, että riidanalaisessa toimessa nostetaan esiin uusi seikka, joka ei seuraa metakrylaattipäätöksestä, eli se, että kantajat ovat velvollisia maksamaan viivästyskorkoineen osan niille yhteisvastuullisesti Arkeman kanssa määrätystä sakosta, joka on määrältään suurempi kuin kyseisessä päätöksessä määrätty sakko ja summa, jonka Arkema oli lopulta maksanut, siitä huolimatta, että Arkema oli maksanut sakon viipymättä ja kokonaisuudessaan, ja riippumatta edellä 12 kohdassa mainitusta tuomiosta Arkema (EU:T:2011:251), jossa sakon määrää alennettiin.

78 Tässä yhteydessä on ensiksi hylättävä komission perustelut, joiden mukaan metakrylaattipäätös olisi edellä 12 kohdassa mainitulla unionin tuomioistuimen määräyksellä (EU:C:2012:60) tullut lainvoimaiseksi kantajien osalta, eikä kantajilla siten olisi enää intressiä riitauttaa asiaa.

79 On tosin totta, että kantajat olivat kyseiseen määräykseen johtaneen valituksensa yhteydessä käyttäneet loppuun metakrylaattipäätöstä koskevat muutoksenhakukeinonsa.

80 Tästä seuraa yhtäältä, että nyt käsiteltävää asiaa koskevan kanteensa yhteydessä kantajat eivät kiistä kyseisen päätöksen lainmukaisuutta vaan riidanalaisten kirjeiden lainmukaisuuden, ja toisaalta, että edellä 25 kohdassa mainitussa unionin tuomioistuimen määräyksessä (EU:C:2012:60) unionin tuomioistuin lausui pelkästään edellä 11 kohdassa mainitun tuomion Total ja Elf aquitaine (EU:T:2011:250) lainmukaisuudesta eikä nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisten kirjeiden lainmukaisuudesta (ks. vastaavasti edellä 25 kohdassa mainittu unionin tuomioistuimen määräys, EU:C:2012:60, 88 ja 89 kohta).

81 Toiseksi on yhtä lailla hylättävä komission perustelut, joiden mukaan riidanalaiset kirjeet ovat luonteeltaan väliaikaisia ja valmistelevia.

82 Oikeuskäytännöstä toki ilmenee, että kun on kyse toimista tai päätöksistä, jotka tehdään monivaiheisessa menettelyssä ja varsinkin sisäisen menettelyn päätteeksi, kannekelpoisia toimia ovat pääsääntöisesti ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joissa lopullisesti vahvistetaan toimielimen kanta kyseisen menettelyn päätteeksi; sen sijaan menettelyn kuluessa tehdyillä toimenpiteillä, joilla valmistellaan lopullista päätöstä, ei ole tällaisia vaikutuksia (edellä 73 kohdassa mainittu tuomio IBM v. komissio, EU:C:1981:264, 10 kohta; tuomio 22.6.2000, Alankomaat v. komissio, C-147/96, Kok., EU:C:2000:335, 26 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu tuomio Athinaïki Techniki v. komissio, EU:C:2008:422, 42 ja 43 kohta).

83 Joka tapauksessa nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että 24.6.2011 päivätyllä kirjeellä, sellaisena kuin sitä on muutettu 8.7.2011 päivätyllä kirjeellä, vahvistettiin lopullisesti komission kanta siihen, että riidanalaiset kirjeet saattoivat olla pakkotäytäntöönpanon kohteina ja että mahdollinen täytäntöönpanon viivästyminen olisi kerryttänyt kantajien maksettavaksi tulevaa viivästyskorkoa, joten kyseisillä kirjeillä oli kantajiin kohdistuvia sitovia oikeusvaikutuksia.

84 Lisäksi on todettava, että edellä 25 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen määräyksen (EU:C:2012:60) jälkeen riidanalaisia kirjeitä ei seurannut muu komission toimi.

85 Komission 8.7.2011 päivätyssä kirjeessä kantajille ehdotettu mahdollisuus antaa valituksen varalta pankkivakuus ei voi horjuttaa tätä arviointia, paitsi jos katsotaan, että kun tällainen mahdollisuus annetaan sellaisten komission päätösten adressaateille, joissa todetaan Euroopan unionin kilpailuoikeuden rikkominen ja joissa niille määrätään sakko, tällaiset päätökset ovat luonteeltaan väliaikaisia tai valmistelevia ja näin ollen ne eivät ole SEUT 263 artiklan nojalla kannekelpoisia.

86 Samasta syystä se, että kantajat olivat valittaneet edellä 11 kohdassa mainitusta tuomiosta Total ja Elf aquitaine (EU:T:2011:250), ei voi myöskään vaikuttaa riidanalaisten kirjeiden täytäntöönpanokelpoisuuteen, sillä kyseinen valitus kohdistui edellä 11 kohdassa mainittuun tuomioon Total ja Elf aquitaine (EU:T:2011:250) eikä riidanalaisiin kirjeisiin.

87 Lisäksi on selvää, että riidanalaiset kirjeet on laadittu metakrylaattipäätöksen jälkeen, joten ne saattoivat vain hyvin hankalasti muodostaa kyseistä päätöstä valmistelevan toimen.

88 Tästä seuraa, että riidanalaisten kirjeiden sitovat oikeusvaikutukset eivät voi yksinään olla perusta sille, että kanne otetaan tutkittavaksi nyt käsiteltävässä asiassa.

89 Kolmanneksi on nimittäin tarkistettava, olivatko riidanalaiset kirjeet luonteeltaan sellaisia, että ne saattoivat vaikuttaa kantajien etuihin muuttaen niiden oikeusasemaa selvästi SEUT 263 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

90 Tämän vuoksi on tarkistettava, saattoivatko riidanalaiset kirjeet vaikuttaa kantajien etuihin muuttaen selvästi niiden oikeusasemaa siitä, millaisena se ilmeni metakrylaattipäätöksestä.

91 Tämän osalta on kiistatonta, että metakrylaattipäätöksessä komissio määräsi Arkemalle 219 131 250 euron määräisen sakon, josta 140 400 000 euroa yhteisvastuullisesti Totalin ja 181 350 000 euroa yhteisvastuullisesti Elf Aquitainen kanssa, koska niiden katsottiin olevan vastuussa rikkomisesta.

92 On myös kiistatonta, että metakrylaattipäätöksen jälkeen Arkema maksoi viipymättä ja kokonaisuudessaan Arkemalle ja kantajille yhteisvastuullisesti määrätyn sakon.

93 Siltä osin kuin on kyse pääoman määrästä, jota komissio vaati kantajilta riidanalaisissa kirjeissä, komissio kuitenkin tyytyi kantajien osalta täytäntöönpanemaan metakrylaattipäätöksen edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) ja edellä 11 kohdassa mainitun tuomion Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) seurauksena.

94 Kuten unionin tuomioistuin on todennut, Arkemalle määrätyn sakon määrän alentaminen edellä 12 kohdassa mainitussa tuomiossa Arkema (EU:T:2011:251) ei nimittäin muuttanut kantajille metakrylaattipäätöksessä määrätyn sakon määrää (edellä 25 kohdassa mainittu unionin tuomioistuimen määräys, EU:C:2012:60, 83 kohta).

95 Näin ollen ainakin kantajilta riidanalaisissa kirjeissä vaaditusta pääoman määrästä todettakoon, etteivät kyseiset kirjeet vaikuttaneet kantajien etuihin muuttaen niiden oikeusasemaa selvästi SEUT 263 artiklassa tarkoitetulla tavalla metakrylaattipäätöksen seurauksena.

96 Näin ollen on kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin sillä pyritään kumoamaan riidanalaiset kirjeet kantajilta vaaditun pääoman määrän osalta.

97 Tämä arviointi ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että koko kanne olisi jätettävä tutkimatta, sillä kantajat ovat lisäksi vaatineet riidanalaisten kirjeiden kumoamista siltä osin kuin komissio vaati niissä viivästyskorkojen maksua.

98 Tässä yhteydessä on korostettava, että toisin kuin komissio väittää, viivästyskorkojen maksuvelvollisuus ei johdu millään tavalla metakrylaattipäätöksestä eikä edellä 11 kohdassa mainitusta tuomiosta Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), kuten ei myöskään edellä 12 kohdassa mainitusta tuomiosta Arkema (EU:T:2011:251), koska Arkema oli maksanut välittömästi kyseisen päätöksen jälkeen alkuperäisen sakon kokonaisuudessaan.

99 Näin ollen metakrylaattipäätöksen seurauksena, sellaisena kuin se on muutettuna edellä 12 kohdassa mainitulla tuomiolla Arkema (EU:T:2011:251) ja edellä 11 kohdassa mainitulla tuomiolla Total ja Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), kantajat eivät olleet millään tavalla velvollisia maksamaan viivästyskorkoa, joten riidanalainen toimi muutti niiden oikeusasemaa korottaen kantajien metakrylaattipäätöksen nojalla maksettavana olevaa summaa.

100 Komission väitteellä, joka koski edellä 25 kohdassa mainittua unionin tuomioistuimen määräystä (EU:C:2012:60), ei voida asettaa kyseenalaiseksi tätä arviointia, sillä unionin tuomioistuin hylkäsi määräyksessä kantajien vaatimuksen, joka oli esitetty niiden valituksen yhteydessä ja joka koski vapautusta koroista, koska ”sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, sillä vaatimus ei kohdistunut – – tuomioon [Total ja Elf Aquitaine] vaan komission kirjeeseen, [joka on] lisäksi kanteen kohteena [nyt käsiteltävässä asiassa]” (edellä 25 kohdassa mainittu unionin tuomioistuimen määräys, EU:C:2012:60, 89 kohta).

101 Näin ollen kanne on otettava tutkittavaksi siltä osin kuin se kohdistuu kantajilta riidanalaisissa kirjeissä vaadittuihin viivästyskorkoihin.

Asiakysymys

102 Koska kanne on otettava tutkittavaksi vain siltä osin kuin se kohdistuu kantajilta riidanalaisissa kirjeissä vaadittuihin viivästyskorkoihin, unionin yleisen tuomioistuimen tutkinnan on asiakysymyksen osalta kohdistuttava vain kyseisiin viivästyskorkoihin.

Asianosaisten lausumat

103 Toissijaisesti ja unionin yleisen tuomioistuimen toimivallan rajoissa esitetyn kumoamisvaatimuksensa tueksi ainoastaan viivästyskorkoja koskien kantajat tuovat lähinnä esille asian tosiseikat ja sen, että komissiolla oli täysimääräisesti hallussaan pääoman määrä, korot ja määrätyistä seuraamuksista saatu hyöty.

104 Vaikka katsottaisiinkin, että komissio saattoi vaatia kantajilta viivästyskorkojen maksua, viivästyskorkoja saattoi kertyä vasta edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) jälkeen, jottei komissiolle muodostunut perusteetonta etua. Kantajat väittävät maksaneensa oikea-aikaisesti komissiolle pääoman kertyneine korkoineen.

105 Komissio muistuttaa yhtäältä, että se vaati riidanalaisissa kirjeissä korot vain maksamatta olevista summista eikä Arkeman jo lopullisesti maksamista summista, ja toisaalta, että se palautti Arkemalle liikaa maksetun määrän korkoineen edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) jälkeen.

106 Se, että komissiolla oli määrä kokonaisuudessaan käytettävissään edellä 12 kohdassa mainitun tuomion Arkema (EU:T:2011:251) täytäntöönpanoon saakka, ei voi vapauttaa kantajia velvollisuudesta maksaa viivästyskorkoa Arkemalle palautetuille summille.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

107 Komission riidanalaisissa kirjeissä vaatimia viivästyskorkoja koskevien kantajien vaatimusten perusteltavuudesta on todettava, että on suoralta kädeltä jätettävä tutkimatta kantajien kannekirjelmän jälkeisissä kirjelmissä esittämät väitteet – erityisesti ne, jotka liittyvät viivästyskorkojen kohtuuttomuuteen komission oikeudenkäyntiväitteestä esitetyissä kantajien huomautuksissa – Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan, jota sovelletaan menettelyyn unionin yleisessä tuomioistuimessa saman perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti, koska niitä ei mainita kannekirjelmässä (ks. vastaavasti määräys 14.2.2005, Ravailhe v. Euroopan unionin alueiden komitea, T-406/03, Kok. H., EU:T:2005:40, 52 ja 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, Kok., EU:T:2007:289, 94 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja määräys 27.3.2009, Alves dos Santo v. komissio, T-184/08, EU:T:2009:87, 18–21 kohta).

108 On lisäksi muistutettava, että oikeuskäytännöstä ilmenee, että viivästyskorkojen osalta on otettava huomioon aiheutuneet taloudelliset menetykset kokonaisuudessaan, mukaan lukien rahan arvon alentumisesta aiheutuneet menetykset (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2011, Idromacchine ym. v. komissio, T-88/09, Kok., EU:T:2011:641, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

109 Oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että komissiolla olevaan toimivaltaan kuuluu oikeus määrätä sakon eräpäivä, päivä, josta viivästyskorkojen lasketaan alkavan, näiden korkojen korkokanta ja päätöksensä täytäntöönpanotapa sekä vaatia tarpeen tullen, että määrätyn sakon pääoman ja koron maksamisen vakuudeksi asetetaan pankkitakaus, sillä jos tällaista toimivaltaa ei olisi, yritykset voisivat hyötyä sakkojen maksamisesta myöhässä, mikä heikentäisi niiden seuraamusten vaikutuksia, joita komissio määrää hoitaessaan sille annettua tehtävää valvoa kilpailusääntöjen noudattamista (tuomio 14.7.1995, CB v. komissio, T-275/94, Kok., EU:T:1995:141, 47 ja 48 kohta).

110 Samoin unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että sakoille sovellettavat viivästyskorot ovat oikeutettuja sen välttämiseksi, etteivät yritysten, jotka viivyttelevät niille määrättyjen sakkojen maksamisessa, yksipuoliset menettelytavat tekisi tyhjäksi perustamissopimuksen tehokasta vaikutusta (edellä 109 kohdassa mainittu tuomio CB v. komissio, EU:T:1995:141, 48 kohta).

111 Tästä seuraa, että yleisesti ottaen viivästyskorkojen ainoana tarkoituksena on korvata velkojalle rahamääräisen velvoitteen maksun viivästyminen, koska rahasumman saamatta jääminen aiheuttaa aina vahinkoa.

112 Nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että Arkema maksoi alkuperäisen sakon kokonaisuudessaan 7.9.2006, ja tämä maksu tapahtui myös kantajien lukuun, kuten Arkeman komissiolle osoittamasta 25.9.2008 päivätystä kirjeestä ilmenee.

113 Tässä yhteydessä komissio ei voi tehokkaasti väittää, ettei Arkema ole täyttänyt yhteistä maksuilmoitusta, koska Arkema oli selvästi ilmoittanut 25.9.2008 päivätyssä kirjeessä, että komission ”vaatimukset sekä [Arkemaa] että kaikkia yhteisvastuullisia velallisia kohtaan oli täytetty kokonaisuudessaan”.

114 On niin ikään kiistatonta, että kantajat maksoivat riidanalaisissa kirjeissä vaaditut summat komission asettamassa määräajassa.

115 Kantajien ei myöskään ole todettu missään nyt käsiteltävän asian vaiheessa viivästyneen maksamisessa.

116 Näin ollen komissio ei voinut perustellusti vaatia kantajilta viivästyskorkoa metakrylaattipäätöksessä määrätyn sakon perusteella.

117 Kaiken edellä esitetyn perusteella riidanalaiset kirjeet on kumottava siltä osin kuin komissio vaati niissä Elf Aquitainelta 31 312 114,58 euron määräistä viivästyskorkoa, josta Total oli yhteisvastuussa 19 191 296,03 euroon saakka, ja kanne on hylättävä muilta osin.

118 Näin ollen yhtäältä lausunnon antaminen muutosvaatimuksista raukeaa siltä osin kuin ne koskevat riidanalaisissa kirjeissä vaadittuja korkoja, ja toisaalta samat vaatimukset on hylättävä siltä osin kuin ne koskevat vaadittua pääoman määrää, kun otetaan huomioon edellä 90–100 kohdassa esitetyt seikat.

Oikeudenkäyntikulut

119 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, unionin yleinen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan.

120 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi osittain kantajien vaatimukset.

121 Näin ollen ja kun otetaan huomioon nyt käsiteltävän asian olosuhteet, on päätettävä, että komissio on velvoitettava korvaamaan kaksi viidesosaa kantajien oikeudenkäyntikuluista, ja se vastaa kolmesta viidesosasta omia oikeudenkäyntikulujaan. Kantajat vastaavat puolestaan kolmesta viidesosasta omia oikeudenkäyntikulujaan, ja ne on velvoitettava korvaamaan kaksi viidesosaa komission oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Komission 24.6.2011 päivätty kirje BUDG/DGA/C4/BM/s746396 ja 8.7.2011 päivätty kirje BUDG/DGA/C4/BM/s812886 kumotaan siltä osin kuin Euroopan komissio vaati niissä Elf Aquitaine SA:lta 31 312 114,58 euron määräisiä viivästyskorkoja, joista Total SA oli yhteisvastuussa 19 191 296,03 euron saakka.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Komissio velvoitetaan korvaamaan kaksi viidesosaa Totalin ja Elf Aquitainen oikeudenkäyntikuluista, ja se vastaa kolmesta viidesosasta omia oikeudenkäyntikulujaan. Total ja Elf Aquitaine vastaavat puolestaan kolmesta viidesosasta omia oikeudenkäyntikulujaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan kaksi viidesosaa komission oikeudenkäyntikuluista.

Prek Labucka Kreuschitz

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä huhtikuuta 2015.

Allekirjoitukset